

Enligt sändlista

Förordnande om naturreservat för Brandbärsberget, Åsele kommun

(3 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Brandbärsberget	
Skyddsform	Naturreservat, nr: 2402166, Natura 2000, nr: SE810449	
Kommun	Åsele	
Läge	Ca 10 km NV Åsele samhälle	
Topografisk karta	21 H	
Ekonomisk karta	71742	
Mittkoordinat	X: 1567187, Y: 7124504	
Naturgeografisk region	32 c, Norra Norrlands barrskogsklädda bergkullslätter	
Gräns	Reservatets gräns framgår av bifogad karta	
Markägare	Staten genom naturvårdsfonden	
Fastighet	Söråsele 1:77	
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län	
Totalareal	103 ha	
Areal produktiv skog	69 ha	
- vatten	4 ha	
- skyddad prod. skog	69 ha	
Naturtyper	- Tallskog av lingonristyp (2.1.1.4)	6 ha
	- Granskog av blåbärsristyp (2.1.2.1)	51 ha
klassificering enligt	- Sumpgranskog av ristyp (2.1.2.3)	12 ha
"Vegetationstyper i Norden",	- Tallmosse av ristyp (3.1.1.3)	19 ha
1994	- Mjukmattekärr av starr-vitmosstyp (3.2.4.1)	11 ha

Allmän beskrivning av området

Naturreservatet ligger ca 10 km nordväst om Åsele och domineras av de två skogsklädda höjderna Brandbärsberget och Fäbodberget som reser sig ca 50 meter över omgivningarna. I sänkan mellan dessa berg tättnar skogen för att i väster övergå i mer sumpskogsartade marker. Mellan dessa skogsbärande delar löper myrstråk och längst i norr ligger ett större myrområde med

fastmarksholmar. I norr rinner även Kvarnån, Sängsjöns utlopp. En liten del av en mindre sjö, Brandbärstjärnen, ingår i området.

Berggrunden består av gråvacka, skiffer och yngre granit. De dominerande jordarterna är morän och torv medan det finns mindre delar berg i dagen på Brandbärsbergets topp. Den naturgeografiska regionen är 32 c, *norra Norrlands barrskogsklädda bergkullslätter*.

Skogarna i reservatet, som utgör ca två tredjedelar av arealen, domineras av granskogar. På höjderna växer friska blåbärrisgranskogar med tydlig urskogskaraktär. Här finns gott om naturskogsstrukturer som gamla träd, skiktning, luckighet och död ved i alla dimensioner och nedbrytningsstadier. På träden förekommer rikligt med hänglavar. I dalsänkan mellan dessa höjder blir miljön fuktigare och här växer naturskogsartad gransumpskog. Två mindre bäckar rinner genom denna del och längs dessa dråg är skogen speciellt grovvuxen med tydliga urskogsstrukturer. Strax väster om Brandbärstjärnen tättnar skogen och förhållandena blir samtidigt lite bördigare med grova, högstammiga granar och även en hel del grova lövträd, speciellt björk. Uppe på toppen av Brandbärsberget och i den sydvända branten växer en blockrik hållmarkstallskog. Tallmarker finns även på de fastmarksholmar som finns ute på myren i den norra delen av objektet. Här är tallarna upp mot 200 år gamla med ett varierande inslag av gran och björk. Stora delar är av brandrefugial karaktär och det finns genomgående sparsamt med spår av brand i området. De spår av brand som påträffas utgörs av glest förekommande brända mossöverbäxta gamla tallstammar och stubbar samt enstaka träd med brandljud.

Större delen av skogsmarken inom reservatet är urskogsartad och har mycket få spår av skogsbruk. Det finns dock i dessa delar enstaka, över 50 år gamla, stubbar som är resultat av sporadiska plockhuggningar. Andra spår som vittnar om tidigare markanvändning är en bäck som rätats för att få en effektivare markavvattning i de mer sumpskogsartade delarna av reservatet. I den östra delen av reservatet, på den gamla SCA-marken, finns ett något yngre bestånd. Även här är bestånden naturskogsartade men plockhuggning har skett något mer extensivt. Strax intill detta bestånd finns ett ca 10 år gammalt hygge, varav ca 3 ha ligger inom reservatsavgränsningen. Strax utanför reservatsgränsen finns en gammal flottningsdamm som höjt vattennivån i Kvarnån och även utgör ett effektivt vandringshinder för fisk.

Myrarna inom reservatet är huvudsakligen tallmossar av ristyp. I partier ökar inslaget av tallar och det finns mindre delar rena tallsumpskogar med över 200 år gamla tallar. Det finns även dråg av fattigkärr, främst av starrvitmosstyp, och dessa finns i större omfattning i områdets södra delar.

Brandbärsbergets orörda karaktär gör området gynnsamt för många växter och djur som är beroende av ostörda ekosystem. Inom området har följande

rödlistade arter och signalarter påträffats (hotkategori anges inom parentes): blodticka, doftticka (VU), harticka (NT), gammelgransskål (NT), gränsticka (NT), lappticka (NT), ostticka (VU), rosenticka (NT), rynkskinn (NT), stjärntagging (NT), stor aspticka (NT), taigaskinn (VU), trådticka, ullticka, knottrig blåslav (NT), lunglav (NT), rosa skärelav (NT), rödbrun blekspik (NT), skrovellav (NT), stuplav, bollvitmossa, skör kvastmossa, korallrot, lappranunkel, spindelblomster, ögonpyrola, lavskrika (NT), tretåig hackspett (VU).

Det finns inga kända förekomster av forn- eller kulturlämningar.

Natura 2000

Området ingår i Natura 2000, den europeiska unionens nätverk av skyddade områden. De naturtyper som enligt EG:s habitatdirektiv (Rådets direktiv 92/43 EEG) förekommer inom reservatet är:

- *Västlig taiga (9010)*
- *Skogsbevuxen myr (91D0)*
- *Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)*

Följande art som finns upptagen i habitatdirektivet (Rådets direktiv 79/409/EEG) förekommer inom reservatet:

- *Lappranunkel, (1972)*

Ärendets beredning

Områdets höga naturvärden uppmärksammades först 1993 i samband med den rikstäckande nyckelbiotopinventeringen som utförs av skogsvårdsstyrelsen. Två delområden, 21 ha och 18 ha stora, avgränsades som nyckelbiotop. Den privata markägaren avverkningsanmälde ca 40 ha försommaren 1997 varav huvuddelen utgjordes av nyckelbiotop. I samband med detta fältbesökte länsstyrelsen området under sensommaren 1997.

Naturskyddsföreningen besökte också området under 1997. Sedan avverkningsanmälningen har länsstyrelsen haft kontakter med den privata markägaren. Under 1999 togs även kontakt den andra markägaren, SCA, för att förankra reservatsplanerna. Därefter har värdering av marken genomförts och staten har sedan förhandlat med markägarna om ersättning. I slutet av 2000 var förhandlingarna avslutade och avtal upprättades mellan parterna där staten köpte marken.

Området ingår sedan 2005 i Natura 2000, den europeiska unionens nätverk av skyddade områden.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Samtliga instanser som inkommit med yttrande tillstyrker förslaget med undantag för SGU. De har i sitt yttrande framfört en oro över

att bildningen av naturreservat leder till sämre potential för gruvnäringen. Remissinstansernas övriga synpunkter har beaktats i skälig utsträckning i beslutet.

Ändamålet med reservatet

Syftet med säkerställande och skötsel av reservatet är att bevara naturmiljön och den biologiska mångfalden i ett naturskogsområde. Naturliga processer ska tillåtas fortgå ostört. Inom ramen för det primära målet kan reservatet användas för friluftsliv, undervisning och forskning.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta ska vara naturreservat.

Motiv för beslutet

Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och värdet av dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet ökar i takt med detta. Inom den naturgeografiska region (32 c) där Brandbärsberget är beläget utgör arealen skyddad naturskog endast 0,5 % av den totala skogsmarksarealen. Brandbärsberget utgörs till stora delar urskogsartade granskogar och är av stort värde för den biologiska mångfalden. De höga värdena är knutna till den låga mänskliga påverkansgraden, den skiktade granskogen med stort inslag av gamla träd, rikligt med död ved och hög frekvens av rödlistade arter. Av dessa skäl anser länsstyrelsen att området ska skyddas som naturreservat.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser ska gälla.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet (7 kap 5 § miljöbalken)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning,
2. anlägga väg, mark- eller luftledning,
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, plöja, spränga, borra,

schakta, dika, dikesrensa, dämma, dränera, utfylla, tippa, dumpa eller anordna upplag,

4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, upparbeta vindfällan, ta frö eller vidta någon skogsvårdsåtgärd,
5. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart,
6. framföra motordrivet fordon; undantag medges för uttransport av fälld älg med älgdragare samt för snöskoter på snötäckt och väl tjälad mark.
7. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnärlingsmedel.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som anges i den till detta beslut hörande skötselplanen.

Föreskrifter om förpliktelse för fastighetsägare och/eller annan sakägare att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning av informationstavla,
3. skötselåtgärder enligt skötselplan.
4. undersökning av mark, vegetation och djurliv.

Föreskrifter om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt, inom reservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon; undantag medges för snöskoter på snötäckt och väl tjälad mark.
2. störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,

3. göra åverkan på mark- eller växtlighet, döda, stående och liggande träd inräknade,
4. plocka eller insamla växter eller växtdelar, lavar, mossor och svampar med undantag för bär och matsvamp,
5. fånga eller insamla insekter och andra djur,
6. medföra hund som inte är kopplad eller annat okopplat husdjur, undantag medges för den jakt som får bedrivas i reservatet,
7. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning.

Föreskrifter rörande förvaltningen av reservatet (3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken 1998:1252)

1. Länsstyrelsen i AC-län ska vara naturvårdsförvaltare,
2. Förvaltaren ansvarar för att reservatet märks ut enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar,
3. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltning som framgår av bifogad skötselplan, bilaga 2.

Andra föreskrifter som gäller för området

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området. Av särskilt betydelse för syftena med reservatet är:

7 kap 29a-b §§ MB med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl. Enligt 29 kap 8 och 9 §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Hur man överklagar

Beslut om kungörelsedelgivning och hur man överklagar till Regeringen, se bilaga 3.

Lorentz Andersson

Per-Anders Blomqvist

Bilagor

1. Beslutslista
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista

Brandförsvaret i Umeå, 901 84 Umeå
Lantmäterimyndigheten i AC-län, Box 3044, 903 02 Umeå
Malin Erkén, S. Aspg. 1, 192 51 Domsjö
Naturskyddsföreningen, Patrik Nygren, Västra Hökmark 232, 930 10
Lövånger
Naturvårdsregistret
Naturvårdsverket, områdesskyddsenheten, 106 48 Stockholm
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Sthlm
SCA Skog AB, Box 43, 921 21 Lycksele
SGU, Uppsala, Box 670, 751 28 Uppsala
Skogsvårdsstyrelsen, Box 294, 901 06 Umeå
Vilhelmina Södra Sameby, Box 2077, 910 89 Klimpfjäll
Åsele kommun, Box 200, 910 60 Åsele
Örjan Clausén, Lantmäteriet, Storgatan 28, 921 31 Lycksele